

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelma
1.8.2018 alkaen

Musiikki ja tanssi

Keski-Karjalan musiikkiopiston johtokunta

Opetussuunnitelman yleinen osa

Taiteen perusopetus – musiikin ja tanssin laaja oppimäärä

Oppilaitoksen toiminta-ajatus

Keski-Karjalan musiikkiopisto on alueellinen musiikkioppilaitos, joka toimii Heinäveden, Kiteen, Liperin, Outokummun, Polvijärven, Rääkkylän ja Tohmajärven kuntien alueella, hallintopaikkana Tohmajärvi.

Keski-Karjalan musiikkiopisto antaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista musiikin- ja tanssinopetusta alueensa asukkaille, ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Opetus on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää musiikin ja tanssin opetusta pätevien opettajien johdolla. Opetuksella edistetään oppilaan taidesuhteen ja luovuuden kehittymistä ja elinikäistä sekä monipuolista taiteen harrastamista ja esittämistä. Samalla tarjotaan alueen asukkaille monipuolisia ja korkeatasoisia esityksiä. Musiikin ja tanssin opetus antaa myös valmiuksia hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Toiminta perustuu lakiin ja asetukseen taiteen perusopetuksesta (633/1998; muutettu lailla 1301/2013 ja 813/1998), sekä tähän opetussuunnitelmaan liitteineen ja toimintapaikkakuntien antamiin määräyksiin. Opetussuunnitelmaa sovelletaan syksystä 2018 alkaen aloittavien oppilaiden osalta. Opintonsa aikaisemmin aloittaneet voivat siirtyä uuden opetussuunnitelman mukaiseen opiskeluun joustavasti kolmen vuoden siirtymäajalla, syksyyn 2021 mennessä. Siirtymäajan päätyttyä kaikki annettava opetus toteutetaan voimassa olevan opetussuunnitelman mukaisesti.

Oppilaitoksen arvot ja oppimiskäsitys

Keski-Karjalan musiikkiopiston toiminta pohjautuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle.

Positiivisen pedagogiikan avulla tuetaan yksilön

kasvua kehittämällä taitoja ajattelussa ja luovuudessa. Musiikkiopiston tavoitteena on tehdä maailmasta parempi paikka taidekasvatuksen avulla. Tavoitteenamme on, että musiikkiopisto-opinnot tarjoavat eväitä vahvaan itse-tuntoon, taiteiden arvostamiseen, muiden kunnioittamiseen ja osaamisestaan iloitsemiseen.

Toiminnalla edistetään yksilöiden tasa-arvoa ja kunnioitetaan erilaisuutta. Jokainen oppilas nähdään ainutlaatuisena ja arvokkaana yksilönä sekä yhteisön jäsenenä. Elämän kokonaisuus rakentuu vuorovaikutuksen kautta yhteisön ja ympäristön kanssa. Musiikkiopisto muodostaa oman turvallisen kasvuympäristön, johon kuuluu yhteisöllisyys ja yksilöllisyys samanaikaisesti.

Oppilas on aktiivinen toimija, jonka kokonaisvaltainen kehitys mahdollistuu yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Viestinnän ja ilmaisun kehittäminen muiden kanssa on keskeinen osa oppimista. Oppiminen vahvistaa oppijan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan.

Musiikkiopistomme tarjoaa oppilaille mahdollisuuden opiskella musiikkia ja tanssia tavoitteellisesti, päämäärätietoisesti ja oppilaan omat kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Taiteidenvälisyys otetaan opetuksessa huomioon mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Oppimisympäristö

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja, sekä yhteisöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat.

Oppiminen tapahtuu fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisissa oppimisympäristöissä. Opetustilat ovat viihtyisiä, käytännöllisiä ja tukevat opetuksen tavoitteiden toteutumista. Koulutuksen järjestäjä ja opettajat huolehtivat yhdessä opiskeluympäristöjen kehittämistä. Oppimisympäristöjä voivat olla musiikkiopiston opetuspisteen ja oppilaan kodin rinnalla myös muut paikat, joissa opintoja tai oppimista samasta opittavasta aiheesta voi tapahtua. Oppimisympäristöiksi luetaan myös sähköiset oppimisalustat, jotka on pedagogisesti valittu opetuksen toteuttamisympäristöksi.

Musiikkiopisto voi tehdä yhteistyötä myös paikallisten musiikkileirien ja –kurssien sekä valtakunnallisten tai kansainvälisten oppilaitosten kanssa.

Työtavat ja toimintakulttuuri

Taidemusiikki, kansanmusiikki ja rytmimusiikki sekä tanssi sisältyvät opetustarjontaan rintarinan oppilaan henkilökohtaiset tarpeet huomioon ottaen. Yhdessä ne ovat rakentamassa monipuolista ja kokonaisvaltaista musiikin kieltä rikastuttamalla toinen toistaan.

Musiikin oppimäärän opinnoissa painottuu oppilaan henkilökohtainen ohjaus. Oppilaalle tarjotaan mahdollisuus monimuotoiseen yhteistoinnalliseen musiikin tekemiseen ja opiskeluun. Yhteismusisointi kuuluu olennaisena osana jokaisen oppilaan opintoihin alusta alkaen. 7-9-vuotiaat oppilaat pääsevät Doremi-ryhmiin opiskelemaan kehorytmiikkaa, rytmittämistä ja laulamista. Säveltäminen, improvisointi ja sovittaminen on myös uuden opetussuunnitelman mukaisesti opetuksen kaikilla tasoilla.

Tanssin opinnoissa yksilöllistä ohjausta voidaan käyttää resurssien puitteissa, opetuksen painotuksessa ryhmäopetukseen.

Tavoitteisiin perustuvat ja oppilaan oppimista edistävät **positiivisen pedagogiikan työtavat** vahvistavat oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta.

Musiikin hahmotusaineiden integrointia solistisen opetuksen kanssa tehdään kaikilla tasoilla.

Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa **hyödyntämällä teknologiaa** opetuksessa tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vertaisoppiminen ja vertaistuki ovat uuden opetussuunnitelman tukipylväitä.

Vertaisoppimista ja –tukea annetaan luontevasti yhteissoitossa, kamarimusiikissa; musiikkihetkissä, kaverisoitoissa, yhteissoittotreffeillä, pajoissa, erilaisissa suoritus- ja konserttitilanteissa. Lisäksi järjestetään projektiviikkoja, toisten oppilaiden ja opettajien kohtaamiseen.

Opettajien toiminnan tueksi järjestetään toiminnan jatkuvan kehittämisen periaatteella **PEDAGOGINEN FOORUMI** ks. kehittäminen.

Kuntien ja toiminta-alueen ohjelmajärjestelmä: Musiikkiopiston oppilaita ja oppilasryhmiä ohjataan kontaktiopettajan tai oman opettajan toimesta esiintymään erilaisiin tilaisuuksiin

- Oppilaiden ja ryhmien omaehtoinen esiintymistoiminta (ml. Kesäsoittajat-ryhmän toiminta sekä eri oppilaille tarjottavia muita vierailuesiintymisiä)
- Kullakin paikkakunnalla kannustetaan toimijoita omaehtoisen kulttuurin ja musiisoimisen ylläpitämiseen

Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälisen yhteistyön muotoja on mm. yhteistyövierailut Petroskoin K.E. Rautiolla omistettuna musiikkiopiston kanssa (vuodesta 1990 lähtien). Vuodesta 2018 alkaen yhteistyövierailuja toteutetaan myös Sortavalan musiikkikoulun kanssa.

Oppimäärän yksilöllistäminen

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet. Jos oppilas ei kykene merkittävästi osin opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti, voidaan oppilaalle laatia henkilökohtainen opetussuunnitelma, jossa huomioidaan hänen tarpeensa, mahdolliset rajoitteensa ja hänelle yksilöllisesti suunnitellut kehitystavoitteensa. Henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatii opettaja yhteistyössä huoltajan ja oppilaan kanssa, ja sen käyttöönoton hyväksyy oppilaitoksen rehtori.

Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Varhaisiän musiikkikasvatukseen, musiikkivalmennukseen ja tanssiin oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

Kaikki uudet musiikkiopistoon kevään haun kautta hakeneet osallistuvat järjestettäviin musiikkipajoihin yhdessä huoltajansa kanssa. Musiikkipajoissa arvioidaan hakijalle parhaiten soveltuva opetusmuoto.

Syksyllä kaikki opintoihin hakeutuvat ohjataan musiikkiopiston toimintoihin resurssien puitteissa, esimerkiksi:

- varsinaiselle oppilaspaikalle,
- luokkapaikalle,
- soitinvalmennukseen,
- startti- ja aloitusryhmiin,
- erilaisiin pienryhmiin,
- musiikin hahmotusopetuksen Doremi-ryhmiin jne.

Kaikille keväällä musiikkipajoihin osallistuneille lähetetään ennen opetuksen alkua tietoa syksyn aloituksesta ja opetukseen osallistumisesta. Musiikkipajatoimintaa tullaan kehittämään eteenpäin. Oppilaitoksen oppilaaksioton johtoajatukseksi on ”kaikille lapsille harrastus”.

Opintojen laajuus ja rakenne

Opintojen laskennallinen laajuus on 1300 tuntia, josta perusopinnot 800 tuntia ja syventävät opinnot 500 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Opintokokonaisuus on suoritettu, kun tavoitteet on arvioitu suurimmalta osin saavutetuksi.

Perusopintojen opintokokonaisuudet, tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja tavat

Kuvaukset ks. Liite nro 1.

Varhaisiän musiikkikasvatus ja soitinvalmennusopetus

Varhaisiän musiikkikasvatusta voidaan toteuttaa erilaisin ryhmätoiminnoin:

- odottavien äitien/vanhempien ryhmät
- vauvat ja perheryhmät: 0-1 vuotiaat, 1-2 vuotiaat, 2-3 vuotiaat (alle 3-vuotiaat aikuisen seurassa)
- musiikkileikkiryhmät: 3-vuotiaat, 4-vuotiaat, 5-vuotiaat
- musiikkivalmennus, 6-8 vuotiaat (ns. "muskarieskari" rytmisoittimien, kanteleen, laattojen, nokkahuilun ym. soittimien parissa)
- musiikin erityisryhmät
- seniorimusiikkiryhmät

Ryhmien tarjonta vaihtelee toimipisteittäin kysynnän ja resurssoinnin puitteissa ja sitä arvioidaan vuosittain.

Musiikkiopistossa toteutetaan soitinvalmennusopetusta, lähtökohtaisesti alle kouluikäisille. Soitinvalmennusopetuksessa luodaan taitoja ja valmiuksia soitonopiskeluun. Soitinvalinnasta riippuen noin 7-vuotiaat ja sitä vanhemmat lapset aloittavat musiikkipolkunsa instrumenttitoetuksella.

Varhaisiän tanssiopetus

Varhaisiän tanssiopetuksen muotoja sovelletaan 3-6-vuotiaille sekä alkavien että jatkavien ryhmien toimintoina. Ryhmien toteutusmuotoja on satubaletti ja lastentanssi, joissa tuetaan lapsen motorista kehitystä ja annetaan valmiuksia monipuoliseen tanssinopiskeluun sekä tutustuttaa lapsi musiikkiliikunnan kautta rytmikkaan, itsensä ilmaisuun ja luovuuteen.

Musiikin perusopinnot

Musiikin perusopintojen keskeisenä sisältönä on monipuolinen perehtyminen oppilaan valitseman instrumentin tai instrumenttien perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Opinnoissa tutustutaan monipuolisesti erilaisiin musiikin työvälineisiin ja työtapoihin ottaen huomioon oppilaan itselleen asettamat tavoitteet.

Yhteismusisointitaitojen ja musiikin hahmottamistaitojen sekä historiatietoisuuden kehittäminen ovat olennainen osa opintoja. Eri sisältöaluiden keskinäinen integraatio opetuksessa vahvistaa musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista.

Opetusta voidaan mukauttaa sisältöjen ja tavoitteiden osalta kulloistenkin paikallisten tarpeiden mukaiseksi.

Tanssin perusopinnot

Tanssin perusopintojen tarkoituksena on, että oppilas luo omakohtaisen, kokemuksellisen suhteen tanssiin ja sitoutuu pitkäjänteiseen opintotavoitteeseen. Perusopinnoissa harjoitellaan tanssitekniikkaa eri teknisistä tanssilajeista, kuten jazz-, show- ja nykytanssista sekä street-la-

jeista kuten hiphop ja dancehall. Tunneilla harjoitellaan myös lihasvoimaa, venyvyyttä, koordinaatiotaitoja, liikkuvuutta ja rytmiiikkaa. Tanssin perusopinnot on suunnattu ainakin seitsemän vuotta täyttäneille.

Syventävien opintojen opintokokonaisuudet, tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja tavat

Syventävissä opinnoissa oppilas laajentaa tai painottaa opintojaan valitsemallaan tavalla koulutuksen järjestäjän tarjonnan pohjalta.

Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja valmistaa taiteenalan osaamista osoittavan laajan oppimäärän lopputyön, joka voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen. Oppilas asettaa lopputyön tavoitteet ja ~~opettaa~~ lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa oppilaitoksen opetustarjonnan pohjalta.

Oppimisen arviointi ja jatkuva palaute

MOTTO: ETSI JA LÖYDÄ OMA INTOSI!

Oppilas on aktiivinen toimija. Yksilöopetuksessa otetaan huomioon oppilaan toiveet, oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Arviointi perustuu opetuksen tavoitteisiin ja oppilaan omiin lähtökohtiin.

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä. Positiivisen pedagogiikan hengessä annettava ohjaava ja jatkuva palaute ovat olennainen osa oppimisprosessia ja opettamista. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin sekä vertaisarviointiin.

Palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaan hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Arviointia tehtäessä huolehditaan, että

- Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen.

- Arviointi ei kohdistu oppilaan henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, arvoihin tai asenteisiin.
- Arviointi on oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus

Perusopinnoissa oppimisen arviointi painottuu jatkuvan palautteen antamiseen siten, että se edistää asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilashallintojärjestelmä Eepos mahdollistaa oppilaiden ja huoltajien mahdollisuuden seurata opintotavoitteiden etenemistä.

Oppilaan suorittaman laajan oppimäärän perusopinnoista annetaan **sanallinen arvio**. Arvion laativat liitteessä kuvattujen tasojen mukaisesti opettaja ja/tai opettajakollega.

Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa opintojen tavoitteisiin, painottaen oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syvenemistä opintojen painottamisen ja lopputyön mukaisesti. Oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti/itselleen luontevimmilla ilmaisutavoilla.

Syventävien opintojen aikana ja lopputyön toteutuksessa hyödynnetään itsearviointiin ja vertaisarviointiin tarjoamia mahdollisuuksia. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon lopputyölle asetetut tavoitteet ja se arvioidaan myös osana syventäviä opintoja.

Oppilaan laajan oppimäärän syventävien opintojen suorittamisesta kirjataan lopputyön aihe, sisällön kuvaus, toteuttamisen tapa ja laajuus sekä annetaan sanallinen arvio oppilaan suorittamasta opintokokonaisuudesta.

Aikaisempien opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi.

Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksi luetavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksi lukemisessa menetellään edellä kuvatulla tavalla. Hyväksiluvun arviointia suorittaa opetusaineen opettaja ja hyväksyy rehtori.

Avoim osasto

Keski-Karjalan musiikkiopistossa on taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän lisäksi myös avoin osasto. Opetussuunnitelman asettamat tavoitteet eivät sellaisenaan sido avoimen osaston oppilasta. Avoimelle osastolle voi hakeutua opintojen alusta alkaen tai sille voi anomuksesta siirtyä kesken opintojen. Avoimen osaston lukukausimaksut poikkeavat laajan oppimäärän lukukausimaksuista, ja lukukausimaksujen määrittää musiikkiopiston johtokunta. Avoimen osaston oppilas saa opintojensa päättyessä matrikkeliotteen opinnoistaan. Mikäli avoimen osaston oppilas on suorittanut kaikki laajan oppimäärän opintokokonaisuuden opinnot (perusopinnoista ja/tai syventävistä opinnoista), voidaan hänelle myöntää laajan oppimäärän todistus. Lukukausimaksujen osalta palautuksia/hyvityksiä ei tällaisessa tapauksessa suoriteta.

Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Uuden opetussuunnitelman tavoitteena on luoda toimiva yhteys kodin ja musiikkiopiston välille. Huoltajien, lasten, nuorten ja musiikkiopiston välinen vuorovaikutus alkaa jo varhaisiän musiikkikasvatuksessa.

Huoltajat pyritään kutsumaan mukaan keväällä viimeiselle opetuskerralle. Samalla heille esitetään työkauden aikana valmistuneita soitto- tai laulukappaleita. Vaihtoehtoisesti voidaan toteuttaa ”oppilaan soiva omakuva” joka vuodelta.

Toiminnan jatkuva kehittäminen

Pedagoginen foorumi

Vuosittain tullaan järjestämään koko henkilöstölle PEDAGOGINEN FOORUMI, jossa ollaan joko instrumenttiryhmittäin tai kaikki yhdessä, mukana myös hallinto.

Foorumin tarkoituksena on henkilökunnan kesken syventää ja jakaa tietoja ja taitoja. Asioita käsitellään myös hallinnon näkökulmasta. Samalla foorumi voi olla oman oppilaitoksen ”mestari-kurssi” – opettajavaihtoa ja toinen toistaan tukevaa toimintaa. Toimitaan yhdessä yhteiseksi hyväksi. Synnytetään uusia yhteistyökuvioita ja jaetaan sekä vaihdetaan opetusmateriaalia, kurssi-materiaalia ym.

Pedagoginen foorumi voi olla myös työnohjausta ulkopuolisen ohjaajan tai kouluttajan kanssa. Ulkopuolinen ohjaaja voi olla myös musiikkiterapeutti. Forumin avulla kehitetään sisäistä verkostoa pedagogisten menetelmien soveltamiseen ja keskinäiseen tukeen.

Kouluyhteistyö

Musiikkiopisto suuntaa entistä enemmän koulujen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Musiikkiopisto on vahvasti mukana koulujen kerhotoiminnassa ja sen kehittämisessä yhdessä koulujen kanssa. Osallistumme näin koulujen arkipäivään entistä enemmän.

Oppilaitosten välistä yhteistyötä kehitetään edelleen järjestämällä yhteisiä koulutuksia, konsertteja ja pedagogisia kohtaamisia.

Keski-Karjalan musiikkiopisto noudattaa Tohma-

järven kunnassa tehtyä Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa 2017 -2019.